

til den ringe Efterspørgsel. Dette Lovforslag sigter ikke i noget stort Omfang til at raade Bod derpaa, men det er et Skridt i denne Retning, og dette Moment har ved tidligere Behandlinger været stærkt fremhævet og understreget. Alle disse Betragtninger skal jeg ikke ved denne Lejlighed komme nærmere ind paa, men kun anføre dem som fremdeles gældende overfor den Sag, vi her behandle. Jeg skal kun ganske kort tillade mig at supplere, hvad der tidligere er fremkommet, med nogle Eksempler, som ere komne frem i den allersjæreste Tid. Disse Eksempler ere hentede fra nogle Underfølgelser, som i den allersjæreste Tid ere foretagne med Hensyn til de kvindelige Arbejderses Stilling. Undersøgelserne ere foretagne af „Dansk Kvindesamfund“, og Resultatet deraf er blevet offentliggjort i en statistisk Fremstilling, som findes i Bladet „Kvinden og Samfundet“ i December 1890. Jeg skal anbefale ærede Medlemmer af dette Ting at gøre sig bekendte med denne Fremstilling. Jeg tror, at den taler meget varmt for de Vædringsforslag, vi have stillet med Hensyn til Arbejdstidens Fortortelse. Tiden vil næppe tillade mig at gaa disse statistiske Oplysninger igennem, og derfor maa jeg nøjes med at henvise ærede Medlemmer til Decemberhæftet af „Kvinden og Samfundet“. Jeg skal kun anføre, hvilke de Resultater ere, som man er kommen til gennem disse Underfølgelser; det er med Hensyn til Arbejdstiden i Almindelighed for de Kvinder, der her er Tale om. For deres Bedkommende anses det i dette Skrift og paa Væds af de statistiske Oplysninger, som ere skaffede til Bøje, for at være et meget stort Gode, naar der kunde opnaas en Indskrænkning i Arbejdstiden for disse Folk til 11 Timer daglig. Jeg skal hertil endnu bemærke, at naar der siges 11 Timer, saa menes der 11 Timers effektivt Arbejde, altsaa udenfor de almindelige Spisetider, som altsaa vilde forlænge den daglige Tid, i hvilken disse Personer maa være enten ved Arbejdet eller ikke langt deraf. Naar Tilstanden er saaledes, at man kan anse det for et stort Gode, om man kunde faa Arbejdstiden indskrænket til 11 Timer, tror jeg, ærede Medlemmer ville indrømme, at vi her staa overfor et Forhold, der er i allerhøjeste Grad slet, og som paatalder Hjælp, saa snart det paa nogen Maade er muligt. Vi se fremdeles af Fremstillingen, at her er ikke alene Tale om, at disse Folk ere bundne til Arbejdet Dag ud og Dag ind i en uforholdsmæssig lang Tid og derved ere afstaarne fra tilstrækkelig Afspredelse og tilstrækkelig Recreation, men at Manglen af Hvile virker i meget

høj Grad ødelæggende paa deres Helbred. Der gøres saaledes en Sammenligning imellem, hvilken Indflydelse man antager, at Lønnen vil have paa disse Kvinders Helbred og den Indflydelse, den lange Arbejdstid vil have derpaa, og da er Resultatet det, at den Indflydelse, som den lave Løn har paa deres Helbred, er ikke saa stor som den Stade, der udøves paa deres Helbred paa Grund af den lange Arbejdstid. Naar man veed, at Kvindernes Arbejde jo er meget lavt betalt — og det fremgaar af de Oplysninger, der foreligge, at der er Tale om en meget lav Løn, for hvilken de ikke kunne faa et Livsophold, som i Virkeligheden kan kaldes menneskeværddigt — naar man veed det, maa man ogsaa vide, at slet Ernæring maa være en Følge deraf, og slet Ernæring medfører ogsaa daarligt Helbred, men alt dette er ikke i den Grad skadeligt og ødelæggende for disse Personers Helbred som den lange Arbejdstid. I Reglen maa disse Folk arbejde saa vel Søndage som Hverdage. Jeg er ikke i Stand til at gaa ind paa de specielle Oplysninger, som siges, hvor mange der ere fri for Søndagsarbejde, og hvor mange der ere tvungne dertil, men det fremgaar af den Slutning, som man kommer til, at hvis man havde en Lov, der forbød Søndagsarbejde paa Værksteder, vilde den ikke have ringe Betydning for disse kvindelige Arbejdere, som her er Tale om. Naar det altsaa erkendes, at Forholdet er saa slet, at selv om man kunde indskrænke Arbejdstiden blot 1 Dag om Ugen, vilde det have ikke ringe Betydning for disse Folks Forhold, og det er Resultatet af nøjagtige og samvittighedsfulde Underfølgelser af deres Forhold, baserede paa Talangivelser, tror jeg, man maa sige, at det er i meget høj Grad nødvendigt, naar vi behandle en Lov, som omhandler Søndagsarbejdet, da at søge i størst mulig Grad at faa saadanne Arbejdere med ind i denne Lov. Jeg vil tilføje, at de Oplysninger, der ere givne med Hensyn til de kvindelige Arbejdere, gælde selvfølgelig ikke alene det Antal, som her er anført, men de gælder tillige for det store Antal saa vel af kvindelige som mandlige Arbejdere. Hvad der her siges med Hensyn til disse Særsters Stilling, kan vistnok med samme Ret gøres gældende for den langt overvejende Del saavel af de mandlige Arbejdere som af de kvindelige. Derfor have vi ikke troet at kunne forsvare at lade denne Lov passere dette Ting uden endnu en Gang at gøre et Forsøg paa, om det ikke var muligt at faa disse Arbejdere med. Jeg vil dertil føje, at som Loven nu foreligger, idet den altsaa vil medføre, at en stor Del Arbejdere alligevel vil komme til at arbejde om Søndagen,